No. 119. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 3 OCTOBER.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van ll. Zaturdag zijn de beraadslagingen geopend over het tweede hoofdstuk der begrooting, namelijk *de hooge collegien van staat en 's Konings kabinet.*

De heer *van Nes* herhaalt zijne reeds bij de vorige begrooting gemaakte aanmerking, dat de vice president een tractement geniet van *f* 12,000, gelijk staande met dat van een' werkelijken Minister, ofschoon hij geene portefeuille bezit, zijne werkzaamheden niet bij die van een' Minister te vergelijken zijn en hij bovendien niet verantwoordelijk is, terwijl de vice-president van den Hoogen Raad slechts *f* 5000 en de president zelf slechts *f* 8000 geniet. Hij heeft ook niet bevonden, dat de bedoelde hooge ambtenaar zulke uitstekende diensten aan den lande heeft bewezen, dat deze tot zoodanige verhooging van tractement aanleiding hebben kunnen geven. Strenge bezuiniging wordt door onzen bedenkelijken finantiëlen toestand gevorderd; hij meent, dat men, door de afstemming van het tegenwoordige hoofdstuk, der Regering een' krachtigen spoorslag moest geven, om de meeste spaarzaamheid te betrachten. De Kamer moet zorgen, dat men haar niet kunne verwijten, dat zij bezuinigingen op de mindere ambtenaren wil, en niet besluiten kan die op de hoogere toe te passen.

De heer *Bruce* onderwerpt zich thans aan de meerderheid der Kamer, die gisteren de tijdigheid van de behandeling der begrooting heeft uitgemaakt. Daartoe alsnu overgaande, houdt hij het er voor, dat er nog niet genoegzame orde en regelmaat in de finantiële [illegible] den die niet op eenen goeden voet gebragt, dan ziet hij niet in, dat er eenige hoop bestaat, dat de toekomst zal worden verzekerd, ondanks de meerdere lasten, welke noodig mogten zijn. Hij acht het een ongelukkig verschijnsel, dat de uitgaven nimmer beneden de raming blijven en dat men veelal tot den laatsten cent uitgeeft. Hij keurt de wijs van inrigting der begrooting af, en kan het zich niet verklaren, dat vorige dienstjaren, die zoogenaamd een overschot opleverden, op het einde met een te kort zijn gesloten, waarvoor men nieuwe schulden heeft moeten aangaan. Wanneer hij de geschiedenis van ons finantiewezen raadpleegt, dan bevreemdt het hem niet, dat de toestand derzelve zoo nadeelig is geworden, en wel te minder, als men nagaat, dat het bewind het oppermagtige beheer over de Oostindische gelden voerde; het gebruik van een zeer groot aantal speciale fondsen had; dat er eene kunstmatige vermenging van nederlandsche en oostindische schulden en middelen plaats vond, en dat het Amortisatie-syndicaat den sluijer wierp over alle geheime en onwettige uitgaven.

De onderdeeling der tegenwoordige begrooting in zeer weinige algemeene posten, kan de spreker niet beamen; dit stelt, in plaats van vooruitgang, een' achteruitgang daar. Men heeft eene andere indeeling en omschrijving der posten van uitgaven aangenomen, om de controle der rekenkamer te ontsnappen. De uitvoering van art. 27 der instructie van dat collegie wordt alzoo moeijelijk, zoo niet onmogelijk gemaakt. De rekenkamer kan op die wijs niet tegen dienstvermenging waken. Al de ministers hebben het nieuwe beginsel aangenomen, en dat onwettig beginsel wenschen zij door de kamer bekrachtigd te zien. Bij de wet op de scheepssoldijen heeft men een' eersten tred gedaan op eenen verkeerden weg, en thans wordt, bij de begrooting de tweede stap voorgesteld. Nu zal het der rekenkamer onmogelijk worden, zorg te dragen, dat de uitgaven werkelijk geschieden tot het einde, waartoe zij bij de wet verleend zijn. De spreker dringt dus op betere inrigting van de begrooting, op eene stelselmatige bezuiniging en op vermijding van alle nuttelooze complicatien aan. Hij wanhoopt niet aan 's Rijks geldmiddelen, mits men slechts met gemeen overleg en met eene krachtige hand derzelver verbetering onderneme. Is het daartoe noodig voor eens eene opoffering te doen, Nederland zal zich die gaarne getroosten.

De heer *Luzac* zal, nadat de Kamer de præalabele quæstie heeft uitgemaakt, thans elk hoofdstuk op zich zelf beoordeelen, en goedof afkeuren, naar mate dat oordeel uitvalt. De spreker meent, dat door eene herziening van de Grondwet op dit hoofdstuk eene bezuiniging van ten minste *f* 250,000 zou kunnen worden verkregen. De spreker maakt twee opmerkingen, als: 1°. dat de verwerping van een der hoofdstukken, de aftreding van het daarbij betrokken hoofd van het departement hier te lande niet kan of mag ten gevolge hebben. De verwerping heeft alleen ten doel, het ontwerp in nadere overweging te doen nemen, omdat men bezwaren tegen den inhoud heeft; het is geene betuiging van gebrek aan vertrouwen. Eene aftreding zou alleen dan te pas komen, wanneer de meerderheid van de Kamer verklaarde, dat de geheele inrigting van het hoofdstuk, de geest en administratie des Ministers, niet deugde. Het zou ligt kunnen gebeuren, dat het hoofdstuk van Oorlog wierd afgestemd, omdat sommigen meenen, dat daarop te veel bezuinigd is, terwijl anderen een tegenovergesteld gevoelen voorstaan. Het zou, in dat geval, zeker tegen het verlangen der meerderheid zijn, dat de Minister zijne betrekking nederlegde. 2°. Hij meent, dat een enkel woord zoowel de Regering als een groot deel der Vertegenwoordiging in dwaling heeft gebragt, en dat de Regering onwillekeurig daarvan de oorzaak is. Met huivering heeft men op dit oogenblik toch opgezien tegen eene herziening der Grondwet, welke nog zoo kort geleden had plaats gehad. Dan hij merkt op, dat in 1840 de Grondwet eigenlijk niet is herzien en het dus eene verkeerdheid van het bestuur geweest is, om destijds eene nieuwe uitgave van de Grondwet het licht te doen zien. Wel degelijk blijft hij gelooven, dat eene herziening, of, wil men, eene wijziging, van de Grondwet noodig is. Geene onbelangrijke bezuinigingen zou men anders kunnen invoeren. De spreker zal tegen het onderhavige ontwerp stemmen.

De heer *van Rechteren* betuigt zijn leedwezen, dat het hem niet is mogen gelukken, met hen, die in zijne staatkundige inzigten deelen, de kamer te overtuigen, dat het vestigen van eene echt constitutionele spaarzame huishouding en de herziening van de staatsregeling het eenige redmiddel is, om uit den benarden staat van zaken te komen. Nu moet men kleinigheden beknibbelen, terwijl men de grootsche en kostbare inrigting behoudt. Schrielheid acht hij geene zuinigheid. Aan de laatste heeft men behoefte, en, in den tegenwoordigen staat van zaken, kan de Regering daartoe niet tot zeer groote sommen overgaan. Dit is het gevolg, dat men voor alsnog tot geene herziening van de Grondwet zal overgaan. Zal hij nu bukken voor het parlementair alvermogen der meerderheid, en al de hoofdstukken aannemen? Dit zal hij niet, omdat, zijns inziens, die staat van zaken ten verderve leidt. Hij zal nu alleen met de meerderheid pogen de meest mogelijke, doeltreffende bezuinigingen te erlangen.

De heer *de Man* treedt in breedvoerige ontwikkelingen nopens de nog noodzakelijke finantiële waarborgen, de inrigting der begrootingen, den aard der gemaakte bezuinigingen, de wijs van dekking van het te kort, enz. Hij roemt de staten, door den jongst afgetreden Minister van Finantiën overgelegd, die zich door duidelijkheid onderscheiden; maar er is meer noodig, de wettelijke vereffening van den achterstand, vroeger reeds beloofd, en die dagelijks meer vereischt wordt. Men wil de Regering niet bemoeijelijken, maar orde en regelmaat voor het vervolg vaststellen. Daartoe moet inzonderheid alle dienstvermenging worden vermeden. Men draagt de posten der begrooting te massaal voor. Dit is de bedoeling der Grondwet niet. Men bezuinigt wel op het materieel, maar niet op het personeel. Dit komt daar van daan, dat men het organisme van het beheer niet verandert. De spreker dringt zeer aan op eene opheffing, zoo veel dit kan, en wettelijke regeling van de bijzondere geconsigneerde en provinciale fondsen, op welke, blijkens den nu overgelegden staat, de schatkist op 1°. Januarij 1843, niet minder schuldig was, dan *f* 9,837,189. Alle Rijksuitgaven behooren op de begrooting, en er is nog een aantal posten daartoe te brengen, als de fondsen voor cala-

miteuse polders, die voor droogmakerijen, wegen, het kanaal van Voorne, de bibliotheek te 's Gravenhage, het Paviljoen te Haarlem, enz. De spreker herinnert aan de voorschriften, omtrent de pensioenen in 1841 vastgesteld, die, behalve bij justitie, nog niet onmiddellijk zijn toegepast. Ten slotte acht de spreker den post op de middelen, van de inkomstenbelasting te onbestemd; hij gelooft, dat deze voordragt weinig of geen kans heeft, om de goedkeuring der Kamer te verkrijgen; de middelen zullen nog ongenoegzaam zijn. Zijne algemeene bedenkingen op het onderhavige ontwerp toepassende, acht de spreker dit onaannemelijk.

De heer *Verwey Mejan* betreurt het gisteren gevallen besluit. Ware de regering in staat gesteld geworden, de begrootingen te herzien, dan had er welligt hoop bestaan, dat eenige hoofdstukken meer aan zijn verlangen zouden voldoen. Hij houdt zich namelijk overtuigd, dat de uitgaven nog niet behoorlijk bestreden worden. De eerste hadden eigenlijk met eenige posten moeten worden verhoogd, als de som voor aflossing van het Amortisatie-syndicaat, het te kort voor het loopende jaar, enz. Aan den anderen kant heeft men onzekere inkomsten in aanmerking genomen. De ontvangsten zijn nog te zeer opgevoerd. Het daarstellen van het evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten is eene levensvraag; de toekomst hangt daarvan af. De spreker is tegen het onderhavige ontwerp, waarop nog te bezuinigen valt.

De heer *van Goltstein* acht de tegenwoordige inrigting der Eerste Kamer niet geschikt. Het ligt zeker in den geest der Grondwet, dat de instelling van den Hoogen Raad van Adel op het hoofdstuk voorkome.

De heer *van Rosenthal* schetst in levendige kleuren den moeijelijken tijd, dien wij beleven, en herinnert, dat hij in de aanneming der conversie-wet eenen gewigtigen stap gezien had tot herstel van onze finantiën. Hij dringt het aan, hoe na den afloop van deze beraadslagingen ieder vertegenwoordiger in het midden van zijnen kring terugkeert, en hoe bezwarend het dan moet vallen, indien men hem slechts ƒ 1000 kan aanwijzen, die te veel betaald worden. Nooit, maar zeker niet in den tegenwoordigen staat der finantiën, mag men eene bezuiniging op 's Rijks uitgaven nietig heeten. Eene bezuiniging op dit hoofdstuk is goed, juist omdat het hier hooge en aanzienlijke personen geldt, en ten deze een krachtig voorbeeld moet gegeven worden.

De heer *van Heloma* zegt, dat hij der Regering volgaarne de noodige gelden voor den eersten tijd had toegestaan, indien zij tot eene Grondwetherziening had besloten, die hij uit volle overtuiging noodig oordeelt.

De heer *van Rappard* acht eenige bedenkingen van den heer *Bruce*, nopens de inrigting der begrooting, minder gegrond. Nopens de pensioenen zegt hij, dat het verschil tusschen de Regering en de Rekenkamer deswege, daarin is gelegen, dat de eerste vermeent, dat de pensioenen over de laatste helft van elk jaar eerst op primo Januarij betaalbaar zijn, en derhalve tot de dienst van het volgende jaar behooren, terwijl de Rekenkamer daarentegen van oordeel is, dat die pensioenen betaald moeten worden uit het dienstjaar, dat met 31 December eindigt. De redenaar meent, dat de Regering den goeden weg bewandelt, en dat, indien zij anders te werk ging, de begrooting met 1½ millioen zou moeten worden verhoogd of een gelijk bedrag op den achterstand zou moeten worden geplaatst. Het gevolg van dit laatste zou wederom zijn, dat men tot geldleeningen zijne toevlugt zou moeten nemen.

De heer *van Dam van Isselt* zegt, onder anderen, dat het der aandacht wel niet zal ontgaan zijn, dat de leden der Kamer, die zich in de laatste jaren het meest vijandig aan de Regering betoond hebben, zich het meest tegen eene herziening der Grondwet hebben verklaard. Wel verre dat dit de bevreemding der Ministers heeft opgewekt, hebben zij zich daarover verheugd en het toegejuicht; zoo wel een der leden als een der Ministers hebben gemeend, dat men wel de magt, maar niet het regt had, om voor eene Grondwetherziening, die men verlangde, de begrooting af te stemmen. Men hield de Kamer den eed voor, dien de leden hadden afgelegd. Hij heeft die woorden in zijn gemoed nagegaan en zich dien eed ook in al deszelfs kracht te binnen gebragt. Die eed schrijft, voor de handhaving der Grondwet, maar tevens, om naar beste overtuiging te waken voor de algemeene belangen des lands. Wanneer de vertegenwoordiger oordeelt, dat dit belang eene herziening vordert, omdat er, buiten de schuld van de Regering of de Kamer, een gebrekkige regeringsvorm bestaat, dan voldoet hij aan eed en pligt, door den weg te bestrijden, dien men is ingeslagen, tot verderf van de Regering, tot verderf van het getrouwe Nederlandsche volk. Innig bedroeft hij zich, dat men hem, nopens de herziening geen woord van troost of eenig vooruitzigt gegeven heeft, en men hem *ad Calendas Graecas* verwezen heeft. Intusschen wordt hij dagelijks al meer en meer van de noodzakelijkheid daarvan overtuigd.

Dezelfde redenaar, die nog heden aanving om zich tegen eene dadelijke herziening te verzetten, eindigde met eene instructie voor de Rekenkamer te verlangen, welke in lijnregten strijd met de Grondwet zou zijn. Zijns bedunkens, kan er geene begrooting in zoo vele onderdeelen gesplitst worden, dat er ook zelfs bij de strenge controle geene vermenging van posten zou kunnen ontstaan. Hij doet tevens zien, tot welke ongerijmdheden eene te ver gedrevene controle leiden kan. De spreker verklaart zich tegen het onderhavige hoofdstuk, en zal, hoe innig leed het hem doet, na de verklaringen der Ministers omtrent de Grondwetherziening, verpligt zijn, al de hoofdstukken af te stemmen.

De heer *van Nes* licht zijn gevoelen nader toe.

Z. Exc. *de Minister van Finantiën ad interim* zal in geene bespiegelingen treden, die hij met dit hoofdstuk niet in verband rekent. De beschouwingen omtrent de comptabiliteit achtte hij meer tot de algemeene beraadslagingen over de begrooting in betrekking te staan. Hij gelooft, dat er eene betere bepaling nopens de comptabiliteit noodig is; doch een opvolger van Z. Exc. zal voorzeker wel in de beraadslagingen van heden vinden, wat hij, in het belang van den lande, zou kunnen in toepassing brengen. Intusschen is de staat der comptabiliteit niet zoo ongunstig, als men dit schijnt te vooronderstellen. Er bestaat orde en regelmaat in de finantiën. Elk hoofd van een departement is verantwoordelijk, en kan geene betaling geschieden zonder goedkeuring van de Rekenkamer. Hij ontkent, dat er eenige uitgave zonder voorafgaande toestemming der Kamer geschiedt. De bijgebragte punten, wegens den achterstand, de fondsen enz., zullen bij de opmaking van de daartoe noodige voordragten in aanmerking komen. Eene wet van comptabiliteit, zoo als men begeert, is een werk dat gezetten arbeid vereischt; het kan van geen invloed zijn op de tegenwoordige begrooting. De wet nopens de Rekenkamer kent niet dan de hoofdstukken, welker onderdeelen krachtens Koninklijke besluiten kunnen worden overgeschreven. De te groote splitsing leidt tot moeijelijkheden. Wat betreft het tractement van den vice-president van den Raad van State, gedraagt de Minister zich aan hetgeen de heer *van Rappard* heeft gezegd. Wat bezuinigingen betreft, er zijn reeds vele ingevoerd; maar de Natie heeft ook belang, dat de Regeringspersonen behoorlijk bezoldigd worden. Het begrip omtrent den betaaltijd der pensioenen is eene zaak, die bij de wet moet beslist worden; als het beginsel van de Rekenkamer doorgaat, dan moet een half jaar pensioenen op den achterstand geplaatst worden. Wat eindelijk den Hoogen Raad van Adel aangaat, deze is op het verlangen der Kamer zelve in der tijd van de begrooting afgelaten.

De heer *Uytwerff Sterling* deelt de gevoelens niet omtrent de Grondwetherziening thans weder ontwikkeld; doch vindt zich bezwaard, dit hoofdstuk aan te nemen.

De heer *Bruce* dringt zijn gevoelen nader aan. Hij verlangt eene behoorlijke controle; geen gebruik van millioenen uit de speciale fondsen, zonder verevening bij de Rekenkamer enz.

Z. Exc. *de Minister van Finantiën ad interim* licht nog nader het door hem gezegde toe, en zegt, dat, krachtens art. 25 van de instructie der Rekenkamer, wel degelijk crediet-openingen enz. *ter verantwoording* van den Minister kunnen plaats hebben.

De beraadslagingen worden gesloten verklaard. Met 33 tegen 23 stemmen wordt de voordragt *verworpen*.

Tegen hebben gestemd de heeren *van Rosenthal*, *Luzac*, *Cornelis*, *Mudderman*, *van Heloma*, *Michiels van Verduynen*, *van Sasse van IJsselt*, *de Jong*, *Tromp*, *van Rechteren*, *Warin*, *van Panhuys*, *den Tex*, *van den Bosch*, *Verwey-Mejan*, *van Nagell*, *Scheers van Harencarspel*, *Gouverneur*, *Petit*, *Romme*, *Brouwer*, *van Rijckevorsel*, *van Goltstein*, *de Man*, *Bruce*, *Anemaet*, *Telting*, *Cost Jordens*, *Star Busmann*, *van Dam van Isselt*, *Uytwerf Sterling*, *van Nes* en *Mutsaers*.

Voor hebben gestemd de heeren: *Repelaer*, *Snouck Hurgronje*, *van Akerlaken*, *Backer*, *Nederburgh*, *Buma*, *van Rappard*, *Gockinga*, *van Hoorn van Burgh*, *van Bleiswijk*, *Hooft*, *Luyben*, *Kniphorst*, *Mensa*, *Hinlopen*, *Boreel van Hogelanden*, *van Heeckeren*, *Schooneveld*, *Ingenhousz*, *Druyvesteyn*, *Corver Hooft*, *Enschedé* en *Gevers*.

De beraadslagingen worden geopend over het derde hoofdstuk. (*Departement van Buitenlandsche zaken.*)

De heer *Boreel van Hogelanden* treedt in eenige beschouwingen wegens het noodzakelijke om de afscheiding tusschen de Nederlandsche en Luxemburgsche aangelegenheden strikt vast te houden.

Z. Exc. de Minister *ad interim* van Buitenlandsche zaken zegt, dat onze buitenlandsche staatkunde eenvoudig moet zijn; dat wij ons niet in zaken moeten mengen, die ons niet betreffen; dat wij toonen moeten, de vriendschappelijke betrekkingen met de vreemde Mogendheden op prijs te stellen en gaarne aan te kweeken; dat wij niet vergeten mogen, dat wij niet zijn eene Mogendheid van den eersten rang; dat wij ons niet moeten afzonderen, maar onze stelling met waardigheid blijven vervullen. Het eenige punt van aanraking tusschen Nederland en Luxemburg bestaat hierin, dat de Nederlandsche gezant bij de Duitsche Bondsvergadering dezelfde persoon is, die aldaar Luxemburg vertegenwoordigt.

Op dit departement is voorzeker de uiterste grens van bezuiniging genaderd.

Het vervolg der beraadslagingen wordt bepaald op Maandag ochtend. Hierna wordt de zitting gescheiden.

— Zie hier nog kortelijk den hoofdinhoud der redeneringen in de zitting van Donderdag avond bij de algemeene beraadslagingen over de staatsbegrooting gehouden, welke wij in ons vorig nommer niet hebben kunnen mededeelen.

De heer *den Tex* zou willen aanvangen met te vragen, waarover wordt thans beraadslaagd? over de begrooting, over het eerste hoofdstuk of over zekere dus genoemde præliminaire vraag, of de Kamer tot de beraadslaging over de begrooting zal overgaan? Al hetgene hij gehoord heeft, heeft betrekking op eene dezer drie beschouwingen of op alle drie. Hij doet het vreemde der vraag, of men over de begrooting zal beraadslagen, uitkomen, daar die in December 1842 is ingediend. In de Afdeelingen is zij onderzocht, verslagen zijn daarop gegeven, wijzigingen aangebragt, en thans vraagt men, of het tijd is om te beraadslagen. De meeste bezwaren van vele leden zijn geput uit de gebeurtenissen van de jongste dagen, de aftreding des Ministers van Finantiën. Maar ontslaat dit van den pligt om over de begrooting te beraadslagen? Neen, de Ministers zijn daar om de begrooting te verdedigen, en wie die betrekking als zoodanig bekleedt, doet hier niets af. Men verlangde wijders de toezegging van de herziening der Grondwet; hij betreurt dat de vroegere onvolledig was, maar merkt op dat zij, die deze herziening het meest wenschen, niet inzien hoe zeer zij die vertragen en belemmeren door haar te vorderen. Zal zij plaats hebben, de Kamer behoort het voorstel van de Regering af te wachten.

Men heeft ook gewaagd van de droevige omstandigheden, de armoede en ellende waarin het Land verkeert; hij beschouwt dit als overdreven, in vergelijking van andere volken. Het is niet de vraag of het voor de Regering verkieslijk is de begrooting te doen behandelen en of de Kamer deswege oordeelt; neen; — de Regering, zegt hij, vordert hieromtrent niet onzen raad, maar onze stem.

De heer *Nederburgh* verklaart zich tegen het uitstel van de behandeling der begrooting en zal voor het eerste ontwerp stemmen. Al ware er op dit oogenblik een vaste minister van finantiën, dan bestond er nog geen waarborg, dat de minister twee jaren zijne betrekking zou vervullen. Er bestaat noodzakelijkheid om de tegenwoordige onrust en onzekerheid te doen ophouden.

De heer *van Rosenthal* beschouwt de tegenwoordige beraadslaging ontijdig en onstaatkundig. Hij verhoovaardigt zich, tot de voorstanders der conversie-wet te hebben behoord. Ware die wet aangenomen, dan zou het tegenwoordig oogenblik zeker zoo vele bezwaren niet opleveren. Er bestaat op dit oogenblik nog eene geheele onzekerheid, op welke wijze het verbroken evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten zal worden hersteld. Door eene aanneming van de geheele begrooting zal die onzekerheid niet ophouden. De Regering zal daardoor geene kracht erlangen. Alsdan zullen de hooge uitgaven gedurende twee jaren worden bestendigd, zonder dat de middelen om die te dekken zullen aangewezen zijn. De vaststelling eener belasting op de inkomsten zal eene vermindering van andere lasten ten gevolge hebben. Ook daarop is niet gerekend. In die onzekerheid, hoe die middelen zullen worden vastgesteld, is het hem niet geoorloofd, de begrooting van uitgaven in te willigen. Het is wel een teeder vraagstuk, om het eerste hoofdstuk af te stemmen, doch, de Natie zou, ten gevolge der gehouden openbare beraadslagingen, weten, dat dit niet geschiedt om den eerbied, aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat verschuldigd, te schenden, maar alleen omdat men het oogenblik ongeschikt acht, eene tweejarige staatsbegrooting aan te nemen. Ook hij acht eene herziening der Grondwet wenschelijk; doch zou haar op dit oogenblik onraadzaam beschouwen.

De heer *van Sasse van IJsselt* legt nog nader zijn gevoelen bloot; zijn eenig oogmerk is van de Regering de verklaring uit te lokken, dat zij zich bezig zal houden de herziening der Grondwet voor te bereiden. Hij houdt zich overtuigd, dat, bij eene onontbindbare kamer en bij verantwoordelijke Ministers, het regeren eene onmogelijkheid is. Mogt de vergadering de uitgaven toestemmen, dan zal hij de Regering door het verleenen der middelen ondersteunen.

De heer *Bruce* verklaart zich tegen het eerste hoofdstuk. Ook hij beschouwt de behandeling der begrooting op dit oogenblik voor ontijdig. Hij merkt die behandeling van het budget als het geschiktste oogenblik aan, om de handelingen der Ministers ter toetse te brengen. Om echter het stelsel en het beginsel van een ministerie ter toetse te kunnen brengen, behoort er een ministerie aanwezig te zijn; dit is het geval niet, nu er twee hoofden van departementen ontbreken. Bij de aanwezige ministers bestaan geen vaste wil of geene vaste beginselen. Aan het einde der zitting beschouwen deze als eene redding der finantiën datgene, wat men in den beginne voor onuitvoerlijk, onmogelijk hield, dat is eene belasting op de inkomsten. Naar zijne meening, waren ook de uitgaven niet door de middelen gedekt. Hij oordeelt dat de Regering zich niet beklagen kon, niet dikwerf de ondersteuning der Kamer te hebben verworven. Het komt hem raadzamer voor, dat alle hoofdstukken worden afgestemd, dan dat dit het geval zij ten aanzien van sommige. Ook hij acht eene herziening der Grondwet wenschelijk, maar meent, dat deze op dit oogenblik geene plaats kan hebben. Eerst dienen de finantiën des Lands geregeld te worden.

De heer *Romme* acht de behandeling der begrooting op dit oogenblik voor ontijdig, doch meent alleen aan het eerste hoofdstuk zijne toestemming niet te moeten weigeren.

— Bij besluit van Z. M. van 24. ll., heeft Hoogstdezelve bij de kantongeregten in deze provincie benoemd:

In het kanton 's Hertogenbosch: tot plaatsvervanger mr. *A. F. X. Luyben*; in het kanton Grave: tot kantonregter mr. *W. A. H. van Tuerenhout*; in het kanton Boxtel: tot kantonregter mr. *H. B. Martini van Geffen*, tot griffier *H. J. van Goor*; in het kanton Waalwijk: tot griffier mr. *A. G. S. van Cooth*; in het kanton Ginneken en Bavel: tot griffier *P. A. van Blarkom*; in het kanton Oosterhout: tot plaatsvervanger mr. *C. H. G. J.* baron *d'Oldeneel van Oldenzeel*.

— Bij Z. M. besluit van 29. ll., n°. 56, is tot raadsheer in het provinciaal geregtshof van Zuidholland benoemd: mr. *W. C. B. Wintgens*.

— Men verneemt uit eene goede bron, dat H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje*, bij gelegenheid van hare gelukkige bevalling, aan onderscheidene inrigtingen van weldadigheid, zoo in de residentie als elders in het Vaderland, aanzienlijke giften in geld heeft doen uitreiken. Dit nieuwe bewijs van belangstelling Harer K. H. in het lot der behoeftigen zal voorzeker met deelneming en erkentelijkheid vernomen worden.

— In den namiddag van den 25sten is te Groningen een vrij hevige brand ontstaan, waardoor twee huizen eene prooi der vlammen zijn geworden. Van de losse goederen heeft men slechts weinig kunnen redden.

Uit Warschau schrijft men van den 22sten, dat Z. M. de Keizer van Rusland den vorigen morgen de in de nabijheid der stad vereenigde troepen tusschen Marymont en Powonsk in oogenschouw genomen heeft en voor zich doen defileren, nadat Z. M. alvorens de godsdienstoefening in de open lucht te midden der troepen had bijgewoond. Te Warschau teruggekeerd, heeft de Keizer de autoriteiten ontvangen en was de stad des avonds andermaal verlicht. Naar men dacht, zou de Keizer nog eenige dagen in de hoofdstad van Polen vertoeven.

Volgens berigten uit Warschau van 23 September had Z. M. de Keizer van Rusland aldaar de tijding ontvangen, dat de gemalin van den Grootvorst Troonopvolger gelukkig van eenen Prins bevallen was.

— Volgens berigten uit Smyrna van 10 September was op het Turksche eiland Casso, niet ver van Kandia, een opstand uitgebarsten en hadden de overheden zich genoodzaakt gezien om naar Rhodus te vlugten. Gelijktijdig waren ook de Grieksche bewoners van Calymno in opstand geraakt.

Zie hier den inhoud der telegraphische depêches door de fransche regering gedurende de beide jongste dagen nopens de gebeurtenissen in Spanje bekend gemaakt:

Bayonne, 28 *September*.

„Den 25sten des avonds was Saragossa door den kapitein-generaal naauw ingesloten; in die stad heerschte gebrek aan levensmiddelen. De opstandelingen wilden eenen uitval beproeven, maar hebben daarvan afgezien, na het ontvangen der tijding van de door *Ametller* geleden nederlaag."

Perpignan, 26 *September*.

„De junta van Girona heeft eergisteren eene dreigende proclamatie tegen de rustverstoorders uitgevaardigd. *Ametller* is dien avond met 14 soldaten daar aangekomen, en heeft den noodigen leeftogt voor 2500 man gevraagd. Er heerschte eene groote opschudding."

Perpignan, 29 *September*.

„De diligence van den 25sten is nog niet aangekomen. Men wist gisteren te Figueras, dat *Prim* tusschen Mataro en Girona stond, om de troepen van *Ametller* te vervolgen, waarvan de vlugtelingen de wegen bedekten.

„*Ametller* was gisteren nog te Girona, te vergeefs de bewoners van het gewest te wapen roepende. Van Figueras waren slechts negen bezoldigde nationale garden vertrokken om zich bij hem te voegen."

Barcelona, 26 *September*.

„De generaal *Sanz* is gisteren in de citadel aangekomen. *Araoz* heeft hem het opperbevel over de troepen in Katalonië overgegeven. Hij heeft heden de troepen van al de militaire posten rondom Barcelona geïnspecteerd.

„De insurgenten ontruimen de Atarazanas en brengen de krijgsmunitie naar de citadel over. Een der grafkelders van de kerk heeft men tot kruidmagazijn ingerigt."

Het parijssche *Journal des Débats* behelst thans een uitvoerig overzigt van de gebeurtenissen te Barcelona tot den 25sten. Het schetst hoe de generaal *Ametller* met drie bataillons vrijwilligers en twee bataillons linietroepen van Lerida zich naar Barcelona begaf, om zich bij de insurgenten te voegen en zijne magt te hunner beschikking te stellen, maar hoe voor de poorten der stad de beide bataillons

linietroepen zich van hem afgescheiden en onder de bevelen van den kapitein-generaal *Araoz* in de citadel gesteld hadden; hoe het volk te Barcelona, tijdens *Ametllers* komst geheel meester van de stad was, daaronder begrepen het fort Atarazanas, terwijl de troepen van het gouvernement de citadel, het fort Montjuich, Barcelonette en de haven bezet hielden en er van weêrszijden een dagelijks geschut- en geweervuur onderhouden werd. *Prim* bevond zich met de autoriteiten, eenige linietroepen en nationale garde te Gracia, een dorp op een half uur afstands van de stad aan de zijde van de citadel, terwijl de kapitein-generaal zich in de citadel met 5000 man ophield, welden in eene soort van overeenkomst trad met de centrale junta en zich onzijdig hield, om zijn naam als liberaalgezind te behouden.

In de stad zelve werden intusschen de hevigste revolutionnaire maatregelen en besluiten genomen en willekeurig over ieders eigendom en middelen beschikt. Dit duurde zoo lang tot er levensmiddelen begonnen te ontbreken. Om deze te bekomen en om de overige steden van Katalonie te doen bijvallen, verlaat *Ametller* de stad met eene kolonne van 4000 man, slaat den weg naar Girona over Mataro in, langs de citadel marcherende, zonder dat de generaal *Araoz* den marsch dezer kolonne in het minst verhinderd. Girona verklaart zich voor de junta, en nu besluit *Ametller* slechts eene kolonne derwaarts, en naar andere gedeelten der provincie te detacheren, en van Mataro, op 10 uren afstands van Barcelona, waar hij reeds gekomen was, naar Badalossa op twee uren afstands van Barcelona te trekken, om te waken tegen eene poging op de stad, welke de kapitein-generaal van uit de citadel gerust had kunnen ondernemen, doch deze hield zich steeds werkeloos.

Prim daarentegen had de vijandelijke voorhoede te San-Andres de Polomas, alhoewel vruchteloos, aangevallen. Op zijne herhaalde aanzoeken zond eindelijk de kapitein-generaal hem 2000 man versterking uit de citadel toe, en nu bestormde en veroverde hij gezegd punt. Ten gevolge daarvan heeft *Ametller* zijne stelling te Badalossa ontruimd, is op den berg Santa-Maria de Miata geweken, doch ziende, dat hij niet meer in Barcelona zou kunnen komen, is hij den weg van Girona ingeslagen en zijn *Prim* en *Blanco* te zijner vervolging hem achterna getrokken.

De stad, alsnu bijna geheel aan zich zelve overgelaten, zou, volgens het *Journal des Débats*, door den kapitein-generaal, wiens magt door aanrukkende troepen steeds versterkt was, veroverd kunnen geworden zijn, maar deze scheen niet te willen, welligt omdat hij eenen opvolger wachtte. Deze is dan nu ook, blijkens het telegraphisch berigt, gekomen en het gevolg daarvan is reeds geweest, dat de insurgenten het fort Atarazanas hebben ontruimd en zich nu in de hoofdkerk en ... willen verschansen.

De berigten uit Madrid spreken weder van eene zamenzwering die het bestuur ontdekt had en voorgekomen was. De generaal *Zurbano* had zich aan het voorloopig gouvernement onderworpen; men had hem Palencia tot verblijf aangewezen. Het bestuur te Madrid heeft tot verrader van het vaderland verklaard, al wie aan de jongste opstanden van Barcelona en Saragossa hebben deelgenomen.

— De fransche ministeriële bladen betreuren, dat het Koningschap in Griekenland door eene omwenteling tot den gedanen stap is gedwongen, doch beschouwen Griekenland daarom verre van verloren, en meenen, dat hetzelve daardoor welligt nieuwe kracht kan erlangen. Men twijfelde niet, of de provinciën zouden de beweging der hoofdstad volgen, en men wist bereids, dat zulks te Chalcis en Nauplia geschied was.

De Engelsche dagbladen van den 30sten hebben weinig staatkundig nieuws van aanbelang. *O'Connell* ging met het houden zijner redevoeringen voort, en in den staat van Wales is nog geene verandering.

— De omwenteling in Griekenland wordt door de meeste dagbladen uit geen ongunstig oogpunt beschouwd. Men prijst de gematigdheid, daarbij aan den dag gelegd, en vleit zich, dat de drie beschermende Mogendheden de grondwettige regering van Griekenland zullen waarborgen. Men acht alsdan de vooruitzigten voor de finantiën en de buitenlandsche Grieksche schuldhouders als voordeelig.

Den 29. September stonden te Londen de 3 pCt. geo. 95; Ned. 2½ pCt. 53 drie achtste; dito 5 pCt. 101¼; Brazilië 74; Colombia 26; Mexico 31¼; Spanje, Ardoins 19¼.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van 1. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 52¾; 53⅛; dito 5 pCt. 99⅞, 100¼; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 92½, 93; dito 3½ pCt. 76½, 77; Handelm. 4½ pCt. 131¾, 132¼; O. I. Leening 5 pCt. 98½, 99; Spanje 5 pCt. 17½, ¾; Coupons 18½, 19; Rusland 5 pCt. 107⅛, ¼; ... 4 pCt. 90¼, ¾; Inschr. in Assign. 6 pCt. 71; Certif. van dito 72¾; Portug. 2½ pCt. te Lond. 46⅞; Oostenr. Metall. 109¾; Brazilië 76¾.

, Heden ontsliep onze hartelijk geliefde Moeder JOHANNA MARIA BRANDT, Weduwe van den Welëerw. Heer R. VAN DEN BROEK, in leven laatst Predikant alhier. Zij bereikte, zonder aanmerkelijke gebreken, den gezegenden ouderdom van meer dan 80 jaren; hare ongesteldheid was kortstondig, haar lijden weinig, haar einde zacht, en gelijk wij hopen een overgang tot een hooger en beter leven.

Uit aller naam,
C. J. M. VAN DEN BROEK.

ZEVENBERGEN,
den 25. September 1843.

, De Ondergeteekende berigt het Publiek, dat hij binnen *Breda*, eenige dagen zal vertoeven tot het vervaardigen van PORTRETTEN IN MINIATUUR. Hij vindt zich reeds hier, door de genegenheid des Publieks, in de gunstige gelegenheid gesteld den belangstellenden van zijne kunst te kunnen aanbieden, ten einde over bewerking en gelijkenis te kunnen oordeelen.

D. NEDERVEEN.

Gelogeerd bij L. WITKAM, Fabrijkant in Koperwerk en Lampen, Lange Brugstraat.

Departement van Financiën.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN.

De AGENT van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, is voornemens publiek, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, op Donderdag den 5. October 1843, des voormiddags ten tien ure, in de voormalige Kampplaats te *Reijen*, onder de Gemeente *Gilze*, aan de meestbiedenden te Verkoopen:

Vijf houten PAARDESTALLEN, eene dito ZIEKENZAAL, een dito WACHTHUISJE en KEUKEN en een R. C. KERKJE.

Voorts de navolgende ROERENDE GOEDEREN, als:

75 DENNEN DEELEN en 29 dito RIBBETJES, 20 groote en kleine TAFELTJES, 18 houten POMPEN, 4 LADDERS, eenige SPARREN, enz.

Alles breeder bij Billetten vermeld, en zullen de Goederen den dag vóór de Verkooping voor een ieder te zien zijn, en liggen de Voorwaarden van Verkoop ter lezing ten Kantore van den Notaris en den Agent voormeld.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

, TE HUUR om terstond te aanvaarden, op het vrolijkste en beste gedeelte te *Breda*, een ruim en goed gemeubleerd BOVENKWARTIER, voorzien van vier nette Behangen Kamers, Keuken, Zolder, Privaat en andere Gemakken, benevens een afzonderlijken Kelder. Nadere informatiën, bij de Uitgevers dezer.

, Door Opheffing van affaire, wordt uit de HAND te KOOP aangeboden: Eene HERBERG, bestaande in een RUIM WOONVERBLIJF, voorzien van 6 BENEDENKAMERS, MOESTUIN, RUIME STALLING, open Plein, enz., enz., staande en gelegen in de nabijheid van *Breda*, aan den Straatweg. Nadere informatiën met *Gefrankeerde Brieven*, onder Lett. B. bij de Uitgevers dezer.

, Bij BROESE & COMP., te BREDA, is verkrijgbaar:

I.

HANDLEIDING

TOT DE KENNIS DER

BURGERLIJKE EN MILITAIRE

BOUWKUNST

DOOR

JHR. C. M. STORM VAN 'S GRAVESANDE,

1ste Luit.-Ingenieur.

MET EEN ATLAS MET 63 GROOTE PLATEN.

Prijs f 16,00.

II.

NATUURKUNDIGE STELLINGEN,

DOOR

W. WENCKEBACH,

Hoogleeraar in de Wis- en Natuurkunde bij de Koninkl. Milit. Akademie.

TWEEDE DRUK.

Prijs f 2,50.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.